

Broj i struktura poslovnih subjekata u stranom vlasništvu u Crnoj Gori, 2017. godina

U ovom Saopštenju objavljuju se podaci o broju i strukturi poslovnih subjekata koji su u stranom vlasništvu u Crnoj Gori u 2017. godini. Izvor podataka je Poreska Uprava - Centralni registar privrednih subjekata. Glavni cilj svih stranih ulaganja je profit. Težnja za osvajanjem novih tržišta je jedan od najvažnijih motiva stranih ulagača. Strana preduzeća posjeduju potrebne tehnologije i finansijska sredstva i od njih se očekuje da doprinesu efikasnosti domaćih preduzeća i da unaprijede upravljanje preduzećem.

U tabeli koja slijedi prikazano je učešće poslovnih subjekata u stranom vlasništvu, posmatrano po opštinama, u ukupnom broju poslovnih subjekata koji se nalaze u stranom vlasništvu.

**Tabela 1. Procentualno učešće poslovnih subjekata u stranom vlasništvu
 po opštinama**

Opština	2013	2014	2015	2016	2017
ANDRIJEVICA	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
BAR	17,6%	20,1%	19,4%	16,9%	13,6%
BERANE	0,6%	0,6%	0,6%	0,6%	0,5%
BIJELO POLJE	1,3%	1,0%	0,7%	0,8%	0,9%
BUDVA	22,3%	23,1%	21,8%	21,2%	20,7%
CETINJE	1,1%	0,9%	1,0%	1,1%	0,9%
DANILOVGRAD	0,9%	0,8%	0,9%	0,8%	0,8%
GUSINJE	-	-	0,0%	0,0%	0,0%
HERCEG NOVI	8,6%	11,3%	12,0%	11,1%	9,2%
KOLAŠIN	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%
KOTOR	6,1%	4,9%	4,8%	4,8%	4,4%
MOJKOVAC	0,2%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
NIKŠIĆ	2,1%	1,5%	1,4%	1,4%	1,5%
PETNJICA	-	-	0,0%	0,0%	0,0%
PLAV	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
PLUŽINE	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
PLJEVLJA	0,7%	0,3%	0,3%	0,4%	0,3%

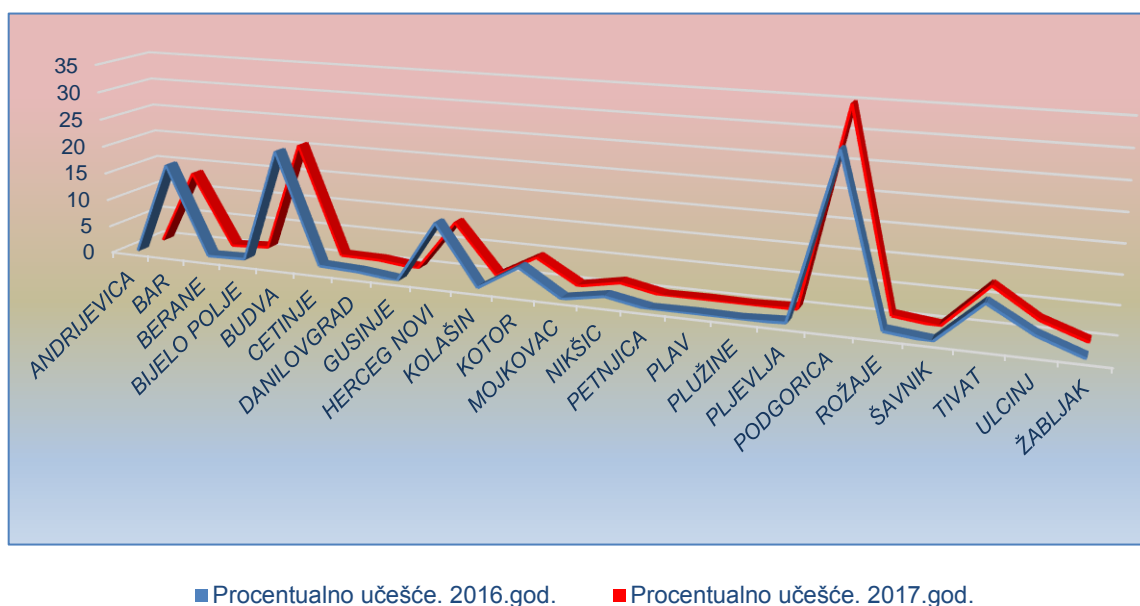
Tabela 1. Procentualno učešće poslovnih subjekata u stranom vlasništvu po opštinama

/nastavak/

Opština	2013	2014	2015	2016	2017
PODGORICA	26,8%	23,8%	25,8%	29,3%	35,0%
ROŽAJE	1,3%	0,9%	0,9%	0,8%	0,9%
ŠAVNIK	0,2%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%
TIVAT	5,6%	7,2%	7,1%	7,2%	7,7%
ULCINJ	3,8%	2,7%	2,5%	2,9%	2,8%
ŽABLJAK	0,2%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
UKUPNO	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Kao što se može vidjeti u Tabeli 1., najveće procentualno učešće posmatranih subjekata je u 2017. godini, kao i u prethodne četiri posmatrane godine, u opštini Podgorica, (2017 – 35,0%; 2016 - 29,3%). Zatim, značajan broj subjekata čiji osnivači nisu državljani Crne Gore se nalazi u opštinama: Budva (2017 – 20,7%; 2016 – 21,2%), Bar (2017 – 13,6%; 2016 – 16,9%) i Herceg Novi (2017 – 9,2%; 2016 – 11,1%).

Grafik 1. Procentualno učešće poslovnih subjekata u stranom vlasništvu po opštinama

Oblici obavljanja privrednih djelatnosti su privredna društva i drugi oblici određeni Zakonom o privrednim društvima države Crne Gore.

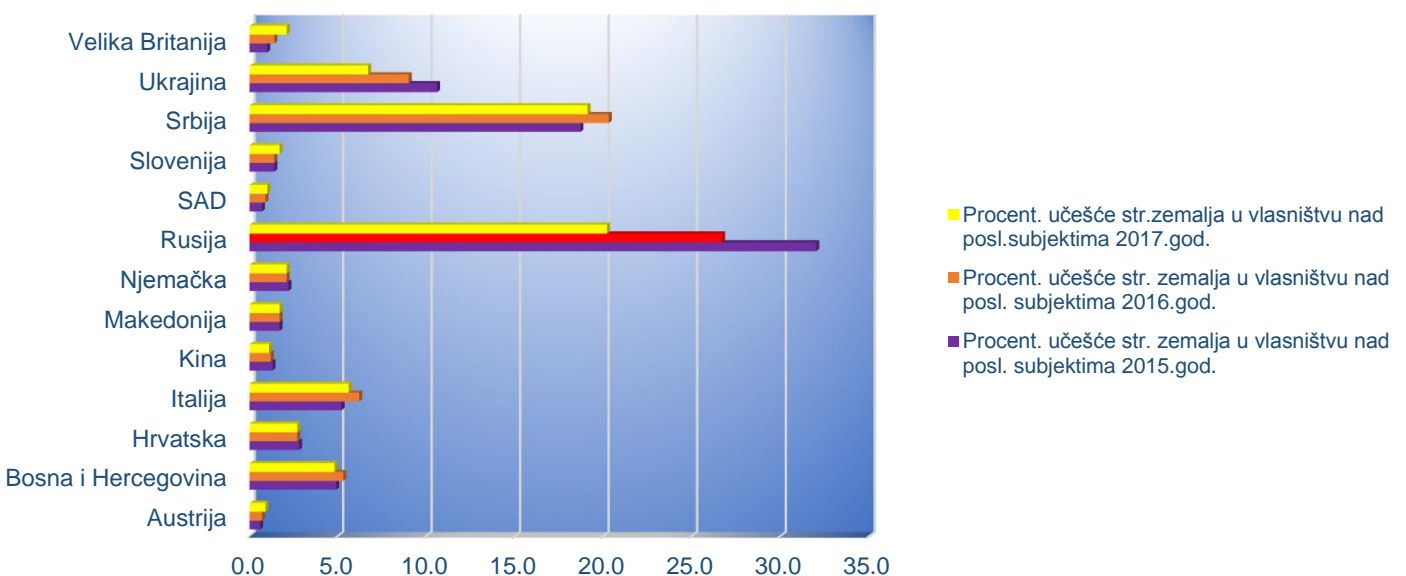
Tabela 2. Procentualno učešće poslovnih subjekata u stranom vlasništvu posmatrano prema zemlji porijekla vlasnika (za određene zemlje)

Zemlja	2013	2014	2015	2016	2017
Austrija	1,0%	0,5%	0,6%	0,7%	0,9%
Bosna i Hercegovina	4,5%	4,8%	4,9%	5,3%	4,8%
Hrvatska	2,8%	2,7%	2,8%	2,7%	2,7%
Italija	3,5%	4,8%	5,2%	6,2%	5,6%
Kina	2,2%	1,4%	1,3%	1,2%	1,1%
Makedonija	2,0%	1,6%	1,7%	1,7%	1,7%
Njemačka	1,7%	2,1%	2,2%	2,1%	2,1%
Rusija	32,4%	38,1%	32,0%	26,7%	20,2%
SAD	0,9%	0,8%	0,7%	0,9%	1,0%
Slovenija	2,7%	1,7%	1,4%	1,4%	1,7%
Srbija	28,0%	17,0%	18,7%	20,3%	19,1%
Ukrajina	2,2%	7,7%	10,6%	9,0%	6,7%
Velika Britanija	3,2%	1,4%	1,0%	1,4%	2,1%

U Tabeli 2. prikazano je procentualno učešće poslovnih subjekata u stranom vlasništvu koji svoju djelatnost obavljaju na teritoriji Crne Gore, posmatrano po zemljama porijekla vlasnika - osnivača (fizičkih i pravnih lica).

Ono što se može vidjeti je da po procentualnom učešću prednjače, iz godine u godinu, vlasnici - osnivači koji su porijeklom iz Rusije, zatim iz Srbije i potom iz Bosne i Hercegovine. Ono što se može primijetiti iz navedenog jeste da iz godine u godinu do značajnog procentualnog povećanja dolazi kod preduzeća koja se nalaze u vlasništvu fizičkih i pravnih lica koja su porijeklom iz Ukrajine. Takođe, analize pokazuju da se iz godine u godinu pojavljuje sve značajniji broj preduzeća koja su u vlasništvu fizičkih i pravnih lica iz Turske, pa je 2017. godine njihovo procentualno učešće bilo 8,7%.

Grafik 2. Procentualno učešće poslovnih subjekata u stranom vlasništvu, posmatrano prema zemlji porijekla vlasnika

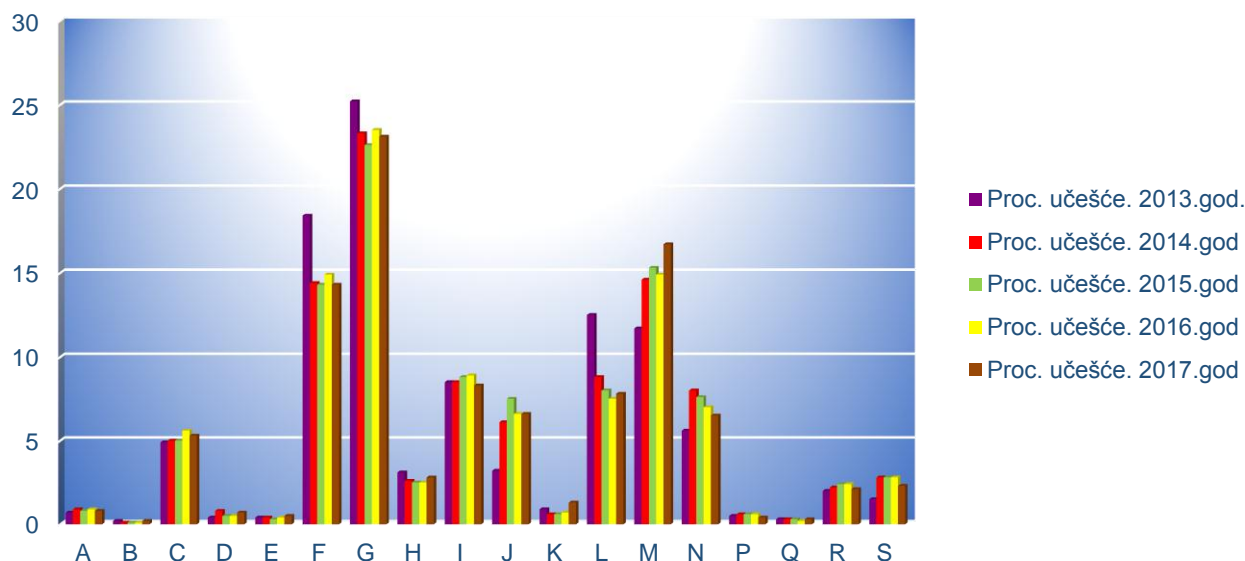
U Tabeli 3. prikazano je procentualno učešće poslovnih subjekata u stranom vlasništvu koji svoju djelatnost obavljaju na teritoriji Crne Gore, posmatrano po sektorima djelatnosti.

Tabela 3. Procentualno učešće poslovnih subjekata u stranom vlasništvu, posmatrano prema sektorima djelatnosti

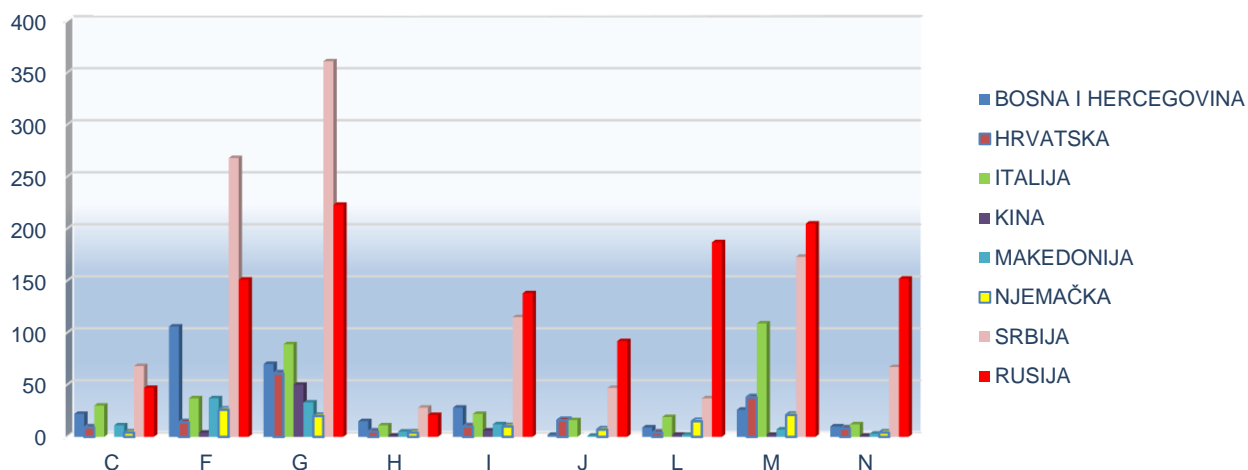
Šifra sektora	Naziv sektora	2013	2014	2015	2016	2017
A	POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I RIBARSTVO	0,7%	0,9%	0,8%	0,9%	0,8%
B	VAĐENJE RUDA I KAMENA	0,2%	0,1%	0,1%	0,1%	0,2%
C	PRERADIVAČKA INDUSTRIJA	4,9%	5,0%	5,0%	5,6%	5,3%
D	SNABD. EL. ENERGIJOM, GASOM, PAROM I KLIM.	0,4%	0,8%	0,5%	0,5%	0,7%
E	SNABD. VODOM; UPRAVLJ. OTPADNIM VODAMA, KONTROL. PROCESA; UKL. OTPADA I SL. AKT.	0,4%	0,4%	0,3%	0,4%	0,5%
F	GRAĐEVINARSTVO	18,4%	14,4%	14,3%	14,9%	14,3%
G	TRG. NA VELIKO I TRG. NA MALO; POPR. MOT.VOZILA I MOTOCIKALA	25,2%	23,3%	22,6%	23,5%	23,1%
H	SAOBRAČAJ I SKALDIŠTENJE	3,1%	2,6%	2,5%	2,5%	2,8%
I	USLUGE SMJEŠTAJA I ISHRANE	8,5%	8,5%	8,8%	8,9%	8,3%
J	INFORMISANJE I KOMUNIKACIJE	3,2%	6,1%	7,5%	6,6%	6,6%
K	FINANS.DJEL. I DJELATNOST OSIGURANJA	0,9%	0,6%	0,6%	0,7%	1,3%
L	POSLOVANJE NEKRETNINAMA	12,5%	8,8%	8,0%	7,5%	7,8%
M	STRUCNE, NAUCNE I TEHNICKE DJELATNOSTI	11,7%	14,6%	15,3%	14,9%	16,7%
N	ADMIN.I POMOCNE USLUŽNE DJELATNOSTI	5,6%	8,0%	7,6%	7,0%	6,5%
O	DRŽ. UPRAVA I ODBRANA; OBAVEZNO SOC.OSIGURANJE	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
P	OBRAZOVANJE	0,5%	0,6%	0,6%	0,6%	0,4%
Q	ZDRAVSTVENA I SOCIJALNA ZAŠTITA	0,3%	0,3%	0,3%	0,2%	0,3%
R	UMJETNIČKE ZABAVNE I REKREATIVNE DJELATNOSTI	2,0%	2,2%	2,4%	2,4%	2,1%
S	OSTALE USLUŽNE DJELATNOSTI	1,5%	2,8%	2,8%	2,8%	2,3%
T	DJEL. DOMAC. KAO POSLODAVCA; DJEL. DOMAC. KOJA PROIZV. ROBU I USLUGE ZA SOPSTV. POTR.	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
U	DJELATNOSTI EKSTERITORIJALNIH ORGANIZACIJA I TIJELA	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	UKUPNO	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Ono što se može vidjeti je da po procentualnom učešću u 2017. godini, kao i u prethodnim godinama prednjače vlasnici - osnivači koji svoju djelatnost obavljaju u sektorima: trgovina na veliko i trgovina na malo; popravka motornih vozila i motocikala (2017 – 23,1%; 2016 - 23,5%; 2015 – 22,6%; 2014 – 23,3); građevinarstvo (2017 – 14,3 %; 2016 - 14,9%; 2015 – 14,3%; 2014 – 14,4); stručne, naučne i tehničke djelatnosti (2017 – 16,7%; 2016 – 14,9; 2015 – 15,3; 2014 – 14,6) i poslovanje nekretninama (2017 – 7,8%; 2016 - 7,5%; 2015 – 8,0%; 2014 – 8,8%).

Grafik 3. Procentualno učešće poslovnih subjekata u stranom vlasništvu, posmatrano prema sektorima djelatnosti

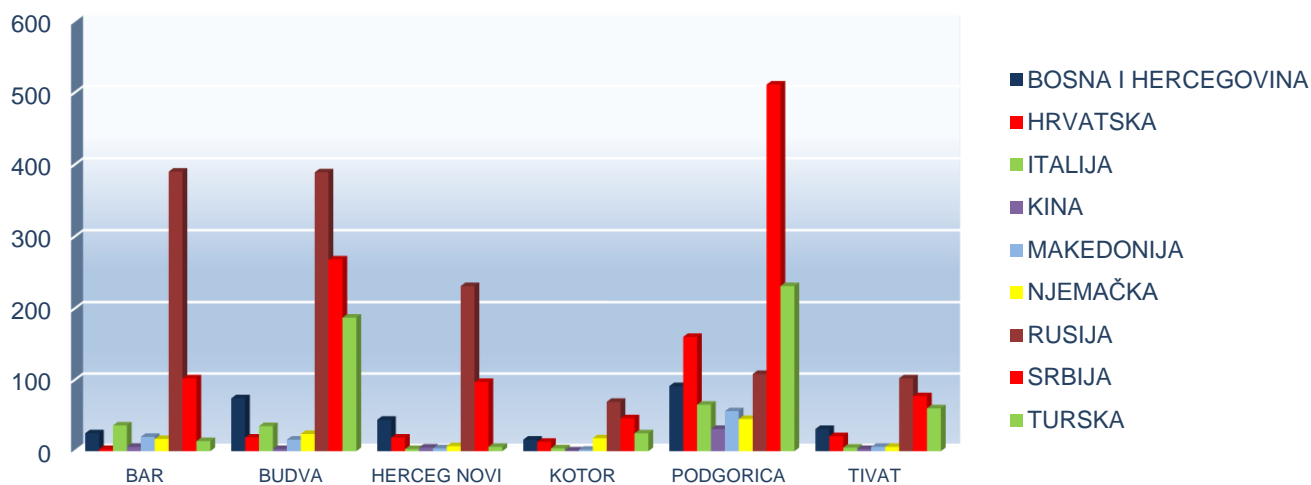

Grafik 4. Poslovni subjekti u stranom vlasništvu posmatrani prema sektorima djelatnosti i zemlji porijekla vlasnika

Grafik 4. prikazuje učešće poslovnih subjekata u stranom vlasništvu posmatrano prema sektorima djelatnosti i zemlji porijekla vlasnika. Ono što se može primijetiti jeste da su u svim sektorima djelatnosti, kao i u prethodnoj godini, najzastupljeniji poslovni subjekti čiji su vlasnici porijeklom iz Rusije i Srbije. Takođe, može se zaključiti da su poslovni subjekti koji su u vlasništvu fizičkih i pravnih lica porijeklom iz Narodne Republike Kine i Italije, na teritoriji Crne Gore, najviše orjentisani na djelatnosti u okviru sektora G - Trgovina na veliko i trgovina na malo; popravka motornih vozila i motocikala. Evidentno je i to da su osim poslovnih subjekata čiji su vlasnici iz Rusije i Srbije i poslovni subjekti koji su u vlasništvu pravnih i fizičkih lica iz Bosne i Hercegovine veoma zastupljeni u sektoru F - Građevinarstvo.

Grafik 5. Poslovni subjekti u stranom vlasništvu posmatrani po opštinama i zemlji porijekla vlasnika

Posmatrajući Grafik br. 5 koji predstavlja učešće poslovnih subjekata u stranom vlasništvu posmatrano po opštinama i zemlji porijekla vlasnika u 2017. godini, zapažamo da poslovnih subjekata koji su u vlasništvu fizičkih i pravnih lica iz Rusije najviše ima u primorskim gradovima Crne Gore (Bar, Budva, Herceg Novi, Kotor i Tivat). Takođe, primjećuje se da poslovnih subjekata koji su u vlasništvu fizičkih i pravnih lica iz Italije i Srbije, najviše ima na teritoriji Podgorice.

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Poslovni subjekat u stranom vlasništvu može se definisati kao subjekat čiji vlasnici (fizička i/ili pravna lica) dolaze iz određene strane zemlje. (Ovakve subjekte prepoznajemo prema oznaci porijekla kapitala).

Predmet ove analize su aktivni poslovni subjekti. **Aktivni poslovni subjekti** su oni koji su u posmatranoj godini obavljali određenu privrednu djelatnost, imali zaposlene radnike i ostvarili određeni promet.

Izvori podataka koji su korišćeni za ovu analizu su:

- eksterni izvori (administrativni izvor-Centralni Registar privrednih subjekata - Poreska Uprava)
- interni izvor- Statistički Biznis Registar koji se koristi isključivo u statističke svrhe.

Statistički Biznis Registar je pouzdan izvor podataka o populaciji i demografiji poslovnih subjekata. On služi kao okvir za uzimanje uzoraka za sva istraživanja poslovnih statistika u okviru nacionalnog statističkog sistema, obezbijuje bazu iz koje se uzimaju adresni podaci za slanje upitnika u statističkim istraživanjima, itd. Jedan takav registar se smatra sistemom koji pretvara podatke iz administrativnih izvora u podatke pogodne za statističku upotrebu. Značaj statističkog biznis registra je i u tome da je on ažuran dosije koji sadrži sve statističke jedinice koje su aktivne na teritoriji Crne Gore, koje ostvaruju prihode i koje posjeduju relevantne statističke i administrativne atribute.

Izdaje i štampa Zavod za statistiku Crne Gore (MONSTAT)
81000 Podgorica, IV Proleterske br.2, telefon (+382) 20 230-969 ; telefaks (+382) 20 230-814

Saopštenje pripremio:

mr Marijana POPOVIĆ - RONČEVIĆ

e-mail: contact@monstat.org